

...

Fővárosi Ítéltábla

14.Gf.40.167/2020/3.

A Fővárosi Ítéltábla a Karkosák Ügyvédi Iroda által képviselt felperesnek, a Burai-Kovács, Perlaki, Stanka, Szikla és Társai Ügyvédi Iroda által képviselt alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Budapest Környéki Törvényszék 2019. szeptember 11-én kelt 10.G.40.834/2017/56. számú ítélete ellen a felperes által előterjesztett fellebbezés folytán indult másodfokú eljárásban meghozta az alábbi

k ö z b e n s ő í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja és megállapítja, hogy a felperes és az alperes között 2008. augusztus 24-én létrejött „Hitelszerződés” elnevezésű szerződés érvénytelen.

A felperes és az alperes másodfokú perköltségét személyenként 10.000 (tízezer) forint + áfa ügyvédi munkadíjban, míg a felperes által le nem rótt fellebbezési illeték összegét 48.000 (negyvennyolcezer) forintban állapítja meg.

A közbenső ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

1.

A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság állapítsa meg a felek között 2008. augusztus 24-én létrejött kölcsönszerződés érvénytelenségét, nyilvánítsa hatályossá a szerződést és kötelezze az alperest 27.859 forint megfizetésére. Kérte továbbá annak a megállapítását, hogy a kölcsönszerződés azon rendelkezése, hogy „a szerződés CHF alapú”, tisztességtelenség okán érvénytelen, melynek jogkövetkezményeként kérte a szerződés érvényessé nyilvánítását és az alperes kötelezését 858.082 forint megfizetésére. Állította, hogy az alperesi Üzletszabályzatot nem kapta meg a szerződéskötéskor, annak tartalmáról nem is tájékoztatták, ezért az az 1959. évi IV. törvény (régi Ptk.) 205/B. § (1) bekezdésében írt feltételek hiányában nem vált a szerződés részévé. Hivatkozása szerint a szerződést nem az arra jogosult írta alá az alperes részéről, továbbá nem tartalmazza a kölcsön összegét svájci frankban, mely utóbbi miatt a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. tv. (régi Hpt.) 213. § (1) bekezdés a) pontjába ütközik, míg a törlesztőrészletek esedékessége feltüntetésének hiánya miatt a régi Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjába ütközik. Állítása szerint az árfolyamkockázatról akként tájékoztatta az alperes, hogy a svájci frank árfolyama csak minimálisan ingadozhat, ennek következtében a törlesztőrészletek összege csak jelentéktelen mértékben változhat. A téves és nem kielégítő tájékoztatás folytán alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, nem őt terheli, emiatt a szerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése tisztességtelen, ezért a szerződés a régi Ptk. 209. §-a és 209/A. §-a alapján érvénytelen.

2.

Az alperes kérte a kereset elutasítását. Előadta, hogy a kölcsönszerződést nevében és helyette az ügyleti meghatalmazás alapján eljáró, képviseleti joggal bíró személy írta alá. Állította, hogy lehetővé tette az Üzletszabályzat megismerését a felperes számára, aki azt el is fogadta, ezért az a szerződés részévé vált, továbbá a szerződés pontosan tartalmazza a kölcsön összegét és a törlesztőrészletek esedékességét, melyre tekintettel ezek feltüntetésének hiánya okán nem érvénytelen. Az árfolyamkockázatról történt tájékoztatás vonatkozásában arra hivatkozott, hogy a szerződés 7. pontja és az azzal szövegszerűen megegyező Üzletszabályzat 18.3.4. pontja tartalmazza a jogszabályoknak megfelelő kockázatfeltáró nyilatkozatot, az az általánosan tájékozott fogyasztó számára világos és érthető szerződéses kikötés. Egy átlagosan figyelmes és körültekintő fogyasztó számára érhetőnek és világosnak kellett lennie ugyanis annak a ténynek, hogy az árfolyam folyamatosan változhat, amely jelentős kockázatot hordoz magában. Vitatta a kereset összecszerűségét is.

3.

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította és kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 54.489 forint perköltséget, valamint az államnak külön felhívásra 51.846 forint eljárási illetéket.

3.1.

Határozatának indokolásában tényként állapította meg, hogy az alperesi jogelőd (a továbbiakban alperes) a 2006. november 1-jén kelt „Együttműködési megállapodás” elnevezésű szerződésben meghatalmazta az Kft1.-t, hogy az általa forgalmazott gépjárműre a jóváhagyott hitel és pénzügyi lízingszerződéseket nevében és helyette eljárva cégszerűen aláírja, amennyiben erre az alperes szerződéseként, cégszerűen aláírt és szerződésszámmal ellátott meghatalmazásával feljogosítja.

A felperes mint adós és az alperes mint hitelező 2008. augusztus 24-én „Hitelszerződés” elnevezéssel kölcsönszerződést kötöttek, mely alapján az alperes 2.520.000 forint kölcsönt nyújtott a felperesnek gépjárművásárlás céljából. A 6. pontban rögzítették, hogy a szerződés változó kamatozású, svájci frank alapú, változó futamidejű, az éves induló ügyleti kamatláb 7,18 %, az ügyleti kamatláb változásának eseteit és módját az Üzletszabályzat tartalmazza. A 7. pont szerint az adós a hitel visszafizetését 120 havi törlesztőrészlet megfizetésével teljesíti, a havonta esedékes törlesztőrészlet összege 29.500 forint volt. Azt is rögzítették, hogy „Deviza alapú finanszírozás esetén a törlesztőrészletek forintban fizetendő összege a devizanem árfolyam és kamatláb alakulásától függően változhat. Ennek jelentős kockázata abban rejlik, hogy a forint leértékelődése nem csak az esedékes törlesztőrészletek növekedését eredményezheti, de a teljes hátralévő tőketartozást is növeli. A hitelszerződés lejárat előtti megszűnése vagy módosulása esetén a teljes hátralévő tőketartozást érintő árfolyam különbség egy összegben esedékessé válik. Az adós kijelenteti, hogy tudatában van a deviza alapú finanszírozás fokozott kockázatának és vállalja ennek következményeit.” Az induló THM mértékét 8,16 %-ban határozták meg a felek. A 12. pont szerint a szerződésben és annak mellékleteiben nem szabályozott kérdésekben a hitelező Üzletszabályzata az irányadó és a szerződés aláírásával az adós kijelentette, hogy az Üzletszabályzatot átvette, megismerte és az abban foglaltakat magára nézve kötelezőnek ismeri el.

A kölcsönszerződést az alperes nevében és helyett az Kft. munkavállalója, Balázs írta alá cégszerűen a 2008. augusztus 24-én kelt – alperestől származó – perbeli jogügyletre vonatkozó eseti meghatalmazás alapján.

2015. december 14-én az alperes szerződésmódosítási ajánlatot küldött a felperesnek azzal, hogy a felek térjenek át forintalapú finanszírozásra, melyet a felperes elfogadott. Az alperes a 2016. április 28-án kelt és a felperes által 2016. május 17-én átvett levelével felmondta a szerződést a felperes nem teljesítése miatt. A kölcsön felülvizsgált elszámolása a 2014. évi XL. törvény szerint 2015-ben megtörtént.

3.2.

Az elsőfokú bíróság ítéletének jogi indokolásában a régi Ptk. 205. § (1)-(2) bekezdésének felhívását követően kifejtette, hogy valamely szerződés vagy szerződési feltétel érvénytelensége a szerződés megkötésének időpontjára visszavezetve vizsgálható, hiszen az érvénytelenség lényeges tartalmi eleme, hogy a szerződés vagy annak egy része már megkötésekor olyan hibában szenvedett, hogy arra a későbbiekben jogot alapítani nem lehet (Szegedi Ítéltábla II.Pf.20.116/2016/4.). Erre tekintettel a vonatkozó jogszabályok 2008. augusztus 24-én hatályos rendelkezéseinek alapulvételével vizsgálta a felperesek keresetét.

Megállapította, hogy a felek közt a régi Ptk. 523. § (1) bekezdésében szabályozott kölcsönszerződés jött létre, ami a régi Ptk. 685. § e) pontja szerint fogyasztási (helyesen fogyasztói) szerződésnek minősül, melyre alkalmazandók a régi Hpt. rendelkezési is.

3.2.1.

A felperes alakiság megsértésére vonatkozó érvelése a régi Ptk. 217. § (1) bekezdése és a régi Hpt. 210. § (1) bekezdése értelmében nem alapos, hiszen a kölcsönszerződés írásban jött létre. A képviseleti jogosultság hiányára is eredménytelenül hivatkozott, mivel az „Együttműködési megállapodás” és az annak alapján készített perbeli jogügyletre vonatkozó meghatalmazás alapján a meghatalmazott jogosult volt az alperes helyett és nevében a szerződést megkötni. A régi Ptk. 205/B. § (1) bekezdése és a szerződés 12. pontja értelmében az Üzletszabályzat a szerződés részévé vált, a tanúk nem támasztották alá azt a felperesi állítást, hogy annak átadása nem történt meg.

3.2.2.

A szerződés 4. pontja tartalmazza a kölcsön 2.520.000 forintos összegét. Az Üzletszabályzat 18.3.2. pontja szerint a bázis árfolyam a Helység1/3/4/6/7 Bank Rt. szerződésben

meghatározott árfolyamtípusának a hitelfolyósítás napját követő első banki napján érvényben levő árfolyama, míg az aktuális árfolyam a Helység1/3/4/6/7 Bank Rt. szerződésben meghatározott árfolyamtípusának a törlesztőrészlet esedékessége napjának végén érvényben lévő árfolyam volt. Mindezek alapján a szerződés tárgya – figyelemmel a 6. pontban, valamint a 6/2013. számú PJE határozat indokolásának III/2. pontjában és az 1/2016. számú PJE határozatban foglaltakra is – egyértelműen meghatározható, ezért a felperes régi Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pontjára történő hivatkozása megalapozatlan. A törlesztőrészletek számának meghatározása megfelel a régi Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjában foglaltaknak, mivel az Üzletszabályzat 21. pontja rögzíti, hogy „a havi törlesztőrészletek a hitelfolyósítás napjától egy hónapos törlesztési periódusonként esedékesek. Az esedékesség napja – amennyiben a felek a szerződésben másként nem rendelkeztek – minden naptári hónapban az a nap, amely számánál fogva megegyezik a hitelfolyósítás napjával, illetve amennyiben az adott hónapban nincs ilyen számú nap, úgy a hónap utolsó napja.”

3.2.3.

Az árfolyamkockázat tisztességtelenségére történő felperesi hivatkozás kapcsán a régi Ptk. 209. § (1)-(2) bekezdése, a 209/A. § (2) bekezdése, a régi Hpt. 203. § (6) bekezdése, (7) bekezdés b) pontja és a Kúria 2/2014. PJE 1. pontjának ismertetését követően rögzítette: azt vizsgálta, hogy az alperes eleget tett-e a régi Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésében foglalt tájékoztatási kötelezettségének, az árfolyamkockázatról világos és érthető tájékoztatást nyújtott-e a felperesek részére. A tájékoztatásból egyértelműen kitűnik-e az, hogy az árfolyamkockázat hatására a törlesztőrészlet összege korlátozás nélkül megemelkedhet; az árfolyamváltozás iránya és mértéke előre nem állapítható meg, annak nincs felső határa; a fenti árfolyamváltozás valós, vagyis a hitel futamideje alatt bekövetkezhetsz. Megállapította, hogy a kölcsönszerződés 7. pontjában adott tájékoztatás a fenti követelményeknek megfelel.

A felperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy a banki ügyintéző nem tájékoztatta megfelelően, hiszen amennyiben a szerződés megkötését megelőzően írásban megadott tájékoztatás a fentieknek megfelelt, és a banki ügyintéző azzal ellentétes tájékoztatást nem adott, az alperesi tájékoztatás megfelel a jogszabályban foglaltaknak. Alaptalanul hivatkozott arra is, hogy az ügyintéző nem magyarázta el az okiratokat. Abban az esetben ugyanis, ha a szükséges tájékoztatást az alperes írásban a felperesek rendelkezésére bocsátja, nincs olyan kötelezettsége, hogy azt még szóban is megmagyarázza. A felperes az okiratot aláírta, így tartalmát ismernie kellett.

A szerződés megkötésénél ügyintézőként eljáró Tanúl László nem emlékezett a szerződéskötés idején az ügyfeleknek adandó tájékoztatás tartalmára, csupán a protokollra tudott nyilatkozni. A tanú előadása szerint a tájékoztatás arra irányult, hogy a hitel devizaalapú. Az ügyfél részére a vásárlást megelőzően forintalapú ajánlatot is adtak. Az

ügyleti tanúként közreműködő Balogh Henriett tanú vallomása ezt megerősítette, aki általánosságban utalt arra, hogy a tájékoztatás olyan tartalmú volt, hogy a havi törlesztőrészlet és kifizetés a devizaárfolyam függvényében változhat. Kiemelte, hogy a tájékoztatás alapján azt közölte az ügyfelekkel, hogy az havi szinten jellemzően néhány ezer forint összegben változhat, ugyanakkor hangsúlyozta, hogy ez nem azt jelenti, hogy maximálisan ennyit jelenthet az árfolyamemelkedés. Saldinger Péterné tanú vallomása a fentieket alátámasztotta.

A felperes alaptalanul hivatkozta arra is, hogy konkrét számításokon keresztül be kellett volna mutatni az árfolyam korábbi változását, ilyen jogszabályi kötelezettsége ugyanis az alperesnek nem volt. Abból, hogy a felperest az alperes arról tájékoztatta, hogy a devizaátváltásból eredő árfolyamkockázat a forintban számolt törlesztés tekintetében okozhat növekedést, de csökkenést egyaránt, kizárólag arra lehet következtetni, hogy az árfolyamkockázat hatására a törlesztőrészlet összege emelkedhet. Azt pedig az alperes a tájékoztatásban nem jelölte meg, hogy ennek bármilyen korlátja lehetne, sőt kifejezetten rögzítette a 7. pontban, hogy az árfolyamkockázatot teljes mértékben az ügyfél viseli, amiből az következik, hogy az korlátozás nélkül emelkedhet.

Az elsőfokú bíróság rámutatott, hogy az Európai Unió Bíróságának (EUB) a C-51/17. számú ügyben hozott ítélete szerint a tájékoztatásnak ki kell térnie arra, hogy a nemzeti fizetőeszköz a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti devizához képest leértékelődhet. Ennek megfelelően az árfolyamkockázatról szóló tájékoztató a forint leértékelődésének lehetőségét tartalmazza. Az EUB döntése értelmében a fogyasztónak értékelnie kell tudnia egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt gazdasági következményeit. Ehhez képest az alperesi tájékoztatás arra is kitér, hogy a forint leértékelődése az esedékes törlesztőrészletek növekedését eredményezheti. Az EUB ítélete szerint a tájékoztatásból annak is ki kell tűnnie, hogy mindezek esetlegesen jelentős gazdasági következményeit a fogyasztónak kell viselnie, melynek megfelelően az adós akként nyilatkozott, hogy vállalja az árfolyam változásából eredő kockázatot. Az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő fogyasztó ez alapján ismeretében volt annak, hogy a forint leértékelődhet, ami a törlesztőrészletek és a tőketartozás emelkedését jelenti, amelynek következménye nyilvánvalóan a fizetési kötelezettségének a növekedése. Az átlagos fogyasztó mércéjével megítélt felperes alappal nem gondolhatta, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy nem, illetve csak korlátozott mértékben terheli.

4.

Az ítélet ellen a felperes nyújtott be fellebbezést, melyben kérte annak megváltoztatását és a keresetének megfelelő döntés meghozatalát. Kifejtette, hogy tévesen értékelte az elsőfokú bíróság 7. pontban írt kockázatfeltáró nyilatkozatot és a tanúk vallomását. Az alperes nem tájékoztatta megfelelően a kockázatokról, a szöveg a kockázat korlátlanúságára nem hívja fel a

figyelmet, az nem világos és érthető, nem mutatja be a kockázattal kapcsolatos összes gazdasági mechanizmus konkrét működését, ezért nem felel meg az EUB C-186/16. és a C-51/17. számú ügyekben hozott ítéleteiben és a 2/2014. számú PJE határozat 1. pontjában foglaltak követelményeknek.

Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta a házastársa – Tanú3 – tanúvallomását, aki jelen volt a szerződéskötéskor és arról számolt be, hogy Tanú1 kifejezetten azt a tájékoztatást adta, hogy az árfolyamváltozás csak minimális, 1-2 ezer forintos eltérést eredményezhet a törlesztőrészletekben. Tanú1 tanúvallomása mindezt nem cáfolta, míg Balogh Henrietta elmondta, hogy valóban adtak olyan tartalmú tájékoztatást a perbeli időszakban, hogy csupán pár ezer forinttal változhatnak a törlesztőrészletek. Az alperestől kapott szóbeli tájékoztatás alapján tehát arra következtethetett, hogy az árfolyamkockázat nem valós, hiszen a néhány ezer forintos változás elhanyagolható.

5.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult annak helyes ténybeli és jogi indokai alapján. Eseti döntésekre hivatkozással rámutatott, hogy a perbelivel azonos tartalmú árfolyamkockázati tájékoztató megfelel a hazai és az uniós jogi követelményeknek. Utalt arra is, hogy a szerződés devizaalapúságát egyedileg megtárgyalták, melyből következően a svájci frank alapúságot rögzítő rendelkezés tisztességtelensége kizárt.

6.

Az elsőfokú ítéletnek jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt, ezért azt az ítéltábla teljes terjedelmében vizsgálta felül.

7.

A fellebbezés az alábbiak szerint alapos.

8.

Az ítéltábla a később kifejtettek alapján az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást kiegészíti azzal, hogy a felperes a szerződéskötéskor az árfolyamkockázatról olyan tartalmú szóbeli tájékoztatást kapott, hogy a svájci frank árfolyama csak minimálisan ingadozhat, így a törlesztőrészek összege is csak jelentéktelen mértékben változhat.

9.

A fentieket meghaladóan az elsőfokú bíróság a releváns tényeket megállapította, azonban az ítéltábla az érdemi döntésével és annak indokolásával nagyobb részt nem értett egyet.

9.1.

Előjáróban rögzíti, hogy a felperes a fellebbezésében nem tette vitássá, hogy a szerződés nem ütközik az általa állított okokból a régi Hpt. 213. § (1) bekezdés a) és e) pontjaiba, továbbá azt sem, hogy az Üzletszabályzat annak részévé vált. Az ítéltábla maradéktalanul osztja az elsőfokú ítélet e vonatkozásban kifejtett jogi indokait, azokat megismételni nem kívánja. A felperes az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó tájékoztatás elégtelenségével kapcsolatban terjesztett elő részletes indokolást fellebbezésében és e körben tartotta megalapozatlannak az elsőfokú bíróság jogi álláspontját.

9.2.

Az elsőfokú bíróság az irányadó jogszabályok felhívásával helytállóan állapította meg, hogy a felek között devizaalapú kölcsönszerződés jött létre, az ítéltábla az elsőfokú ítélet e körben kifejtett indokolását maradéktalanul osztja. A rendelkezésre álló bizonyítékok, tanúvallomások okszerűtlen mérlegelésével, a bizonyítékoknak a régi Pp. 206. § (1) bekezdésében írtaknak nem megfelelő értékelésével, a felek előadásának téves értelmezésével jutott ugyanakkor arra a következtetésre, hogy a felperes megfelelő tájékoztatást kapott az árfolyamkockázat tartalmáról. Tévesen vonta a bizonyítékok körébe az árfolyamkockázati tájékoztatás megfelelőségének eldöntése kapcsán Saldinger Péterné tanúvallomását, mivel a tanú egyértelműen előadta, hogy nem tud nyilatkozni a felperesnek adott szóbeli tájékoztatás tartalmát illetően (49. sz. jkv. 2. oldal).

Rámutat az ítéltábla, hogy a EUB a C-26/13. számú ítéletében kifejtette, hogy a szerződési feltételek átláthatóságának a 93/13 EGK irányelvben foglalt követelményei nem

korlátozhatók kizárólag azok alaki és nyelvtani szempontból érthető jellegére, mert a fogyasztó számára alapvető jelentőséggel bír az, hogy a szerződéskötést megelőzően a szerződési feltételeket és a szerződéskötés következményeit megismerhesse. Csak ezen ismeret alapján lesz abban a helyzetben, hogy megalapozottan dönthessen az eladó vagy a szolgáltató által előzetesen meghatározott feltételek elfogadásáról. Az EUB ezzel egyezően foglalt állást a C-51/17. számú döntésében is megismételve azt, hogy azon követelmény, mely szerint a szerződési feltételeket világosan és érthetően kell megfogalmazni, arra kötelezi a pénzügyi intézményeket, hogy elegendő tájékoztatást nyújtsanak a kölcsönvevők számára ahhoz, hogy tájékozott és megalapozott döntéseket hozzanak. Az árfolyamkockázattal kapcsolatban kiemelte, hogy a feltételeknek nemcsak alaki és nyelvtani, de a konkrét tartalom szempontjából is érthetőnek kell lenni, hogy az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó értékelni tudja a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt gazdasági következményeket.

A fentiekből következően, illetve a Kúria 2/2014. számú PJE határozata 1. pontja értelmében a devizaalapú fogyasztói kölcsönszerződés azon rendelkezése, amely szerint az árfolyamkockázatot – a kedvezőbb kamatmérték ellenében – korlátozás nélkül a fogyasztó viseli, a főszolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezés, amelynek a tisztességtelensége főszabályként nem vizsgálható. E rendelkezés tisztességtelensége csak akkor vizsgálható és állapítható meg, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára annak tartalma a szerződéskötéskor – figyelemmel a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is – nem volt világos, nem volt érthető. Ha a pénzügyi intézménytől kapott nem megfelelő tájékoztatás, vagy a tájékoztatás elmaradása folytán a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli, a szerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése tisztességtelen, aminek következtében a szerződés részlegesen vagy teljesen érvénytelen. Mindezzel összhangban a jogegységi határozat indokolásának III/1. pontjában kifejtettek szerint, amennyiben az árfolyamkockázat korlátlan viselésének szerződési rendelkezése a fogyasztó számára a pénzügyi intézménynek felróható okból nem volt világosan felismerhető, illetve érthető, fennállnak a szerződés tisztességtelensége megállapításának a feltételei. Előfordulhatott ugyanis, hogy a szerződés egyértelmű megfogalmazása, a megfelelő tartalmú kockázatfeltáró nyilatkozat ellenére a szerződéskötés során a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatás alapján a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az általa viselendő árfolyamkockázat nem valós, annak nincs reális valószínűsége, vagy az bizonyos mértékben korlátozott (van egy maximuma). Ez a helyzet akkor, ha a fogyasztó az árfolyamváltozás várható alakulásáról, maximális mértékéről a pénzügyi intézménytől, annak képviselőjétől konkrét, hitelt érdemlőnek tűnő, később azonban tévesnek, valótlannak bizonyult tájékoztatást kapott. Ebben az esetben a szerződés a nem megfelelő (téves, félreérthető, nem egyértelmű) tájékoztatással érintett rendelkezése tisztességtelen, amely a szerződés részleges vagy teljes érvénytelenségét eredményezi.

Az ítéltábla álláspontja szerint a kölcsönszerződés 7. pontjában foglalt tájékoztatás világosan és érthetően tartalmazta az átlagos fogyasztó mércéjén keresztül megítélt felperes számára, hogy az árfolyam változásának jelentős, fokozott kockázata van, mely valós, az nem korlátozott mértékben őt terheli, a változás növelheti az általa fizetendő szolgáltatás mértékét. A hivatkozott 2/2014. számú PJE határozat értelmében azonban annak megítélése során, hogy az árfolyamkockázat mibenlétéről a fogyasztó megfelelő tartalmú tájékoztatást kapott-e a szerződéskötéskor, a felek közti szerződés szövegén túl a pénzügyi intézmény részéről egyéb úton nyújtott tájékoztatást is értékelni kell. Mindebből következően nem hagyható figyelmen kívül, hogy az adott esetben a felperes azt állította, hogy a szerződéskötéskor az árfolyamkockázatról a fentiekől eltérő, olyan tartalmú szóbeli tájékoztatást kapott, hogy a svájci frank árfolyama csak minimálisan ingadozhat, így a törlesztőrészek összege is csak jelentéktelen mértékben változhat. A felperes állítását alátámasztotta a szerződéskötés során jelen lévő Tanú3 is, aki akként nyilatkozott, hogy „Felhívták a figyelmet, hogy stabil a svájci frank, nem fog változni a törlesztőrészlet, nagy mozgása nincs”. A felperes és Tanú3 előadásával összhangban nyilatkozott Balogh Henriett ügyleti tanú is, aki ugyan a konkrét szerződéskötésre nem emlékezett, ugyanakkor előadta, hogy általában arról szólt a tájékoztatás, hogy „a havi törlesztőrészlet és a kifizetés a devizaárfolyam függvényében változhat, az akkori előzményekből adódóan az hangzott el, hogy nem jelentősen változhat, hanem havi szinten néhány ezer forintot változhat a törlesztőrészlet, akkor az volt a jellemző. Azt sosem állítottuk az ügyfeleknek, hogy maximum ennyit jelenthet az árfolyamemelkedés, hanem azt, hogy ez a jellemző, azt hangsúlyoztuk.” Az ítéltábla megítélése szerint a felperes előadása és a rendelkezésre álló bizonyítékok (kölcsönszerződés, Üzletszabályzat, tanúvallomások) Pp. 206. § (1) bekezdése szerinti egybevetése alapján az állapítható meg, hogy a kölcsönszerződés 7. pontjában foglaltak ellenére a felperes a szerződéskötéskor kapott szóbeli tájékoztatás alapján alappal gondolhatta azt, hogy az általa viselendő árfolyamkockázat nem valós, annak nincs reális valószínűsége, amelynek következtében az alperes által nyújtott tájékoztatás a 6/2013. és a 2/2014. számú PJE határozatokban, illetőleg a C-51/17. számú EUB ítéletben meghatározott követelményeket kielégítő, világos és érthető felvilágosításnak nem felel meg.

9.4.

A régi Ptk. 239. § (2) bekezdése akként rendelkezik, hogy a fogyasztói szerződés részbeni érvénytelenség esetén csak akkor dől meg, ha a szerződés az érvénytelen rész nélkül nem teljesíthető. Mivel az alperes a kifejtettek szerint a szerződéskötést megelőzően nem tett eleget az árfolyamkockázatra vonatkozó megfelelő tájékoztatás megadására vonatkozó kötelezettségének, és a főszolgáltatást megállapító szerződési feltételnek minősülő, az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő szerződéses rendelkezések semmisek, ez a régi Ptk. 239. § (2) bekezdése alapján a szerződés egészének érvénytelenségét vonja maga után. Utal e körben arra is az ítéltábla, hogy a kölcsönszerződés svájci frank alapúságra vonatkozó rendelkezés tisztességtelensége nem merülhet fel, hiszen azt a felek – a felperes személyes előadásából megállapíthatóan – egyedileg megtárgyalták, ugyanakkor az EUB a C-511/17. számú ítéletében kifejtette, hogy annak érdekében, hogy a fogyasztó teljeskörűen részesülhessen a 93/13 irányelv által részére biztosított védelemből, továbbá hogy ne sérüljön e védelem hatékony érvényesülése, a nemzeti bíróság nem értékelheti formálisan az elé terjesztett követeléseket, hanem épp ellenkezőleg, azok tartalmát az alátámasztásuk érdekében felhozott jogalapok fényében kell feltárnia. Mindebből következően – különös

figyelemmel arra, hogy a felperes keresetének egyik ténybeli alapja az árfolyamkockázati tájékoztatás elégtelensége volt, míg jogkövetkezményként a szerződés teljes érvénytelenségének esetére értelmezhető érvényessé nyilvánítást kért – nem volt akadálya a szerződés érvénytelensége megállapításának.

10.

Az elsőfokú bíróság eltérő jogi álláspontja folytán az elsőfokú ítélet az érvénytelenség lehetséges jogkövetkezménye körében felülbírálatra alkalmas megállapítást nem tartalmaz. Ezért – figyelemmel arra, hogy az alperes a követelésösszegezését is vitatta – az ítéltábla a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a Pp. 213. § (3) bekezdése szerint közbenső ítélettel a perbeli szerződés érvénytelenségét állapította meg, mivel a keresettel érvényesített jog és a követelés összege (mennyisége) tekintetében a vita elkülöníthető volt.

A folytatódó elsőfokú eljárásban az elsőfokú bíróságnak a kölcsönszerződés érvénytelenségének jogkövetkezménye tárgyában kell döntést hoznia, és a felek indítványaitól függően kell az esetlegesen szükséges bizonyítást lefolytatnia.

11.

A Fővárosi Ítéltábla a közbenső ítélet meghozatalára figyelemmel a felek oldalán felmerült másodfokú perköltséget – a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés c) pontja, és az (5)-(6) bekezdése alkalmazásával számított, a kifejtett jogi képviselői tevékenységgel arányban lévő és a másodfokú eljárás kisebb munkaterhe miatt mérsékelt ügyvédi munkadíjat, valamint a felperes által le nem rótt fellebbezési illetéket – a Pp. 252. § (4) bekezdése alapján csupán megállapította, annak viseléséről az elsőfokú bíróságnak kell majd döntenie.

Budapest, 2020. június 16.

dr. Sándor Ottó s. k.

a tanács elnöke

dr. Balsai Csaba Zoltán s. k.

dr. Vasady Loránt Zsolt s. k.

előadó bíró

bíró